

ZMĚNY PRAVIDEL HÁZENÉ IHF 2016

*ZÁKLADNÍ PŘEHLED (překlad materiálu IHF pro národní federace, červen 2016)
zpracoval a přeložil J.Konečný*

Tento materiál je překladem dopisu, který rozeslala světová federace (IHF) členským svazům dne 22.6.2016 jako přehlednou informaci ke změnám pravidel IHF platným od 1.7.2016.

Některé formulace se proto vztahují k realitě soutěží v házené v ČR jen částečně, více odrážejí zkušenosti z mezinárodních utkání.

Pravidla však musí být v zásadě stejná pro házenou na všech úrovních.

Na základě zjištění a rozborů výstupů z mezinárodních a mistrovských soutěží v posledních letech – a také v návaznosti na závěry několika jednání špičkových světových trenérů – byly navrženy, vyzkoušeny a doporučeny následující změny v pěti oblastech pravidel házené:

- Hráč v poli místo brankáře
- Ošetřování zraněných hráčů
- Pasivní hra
- Posledních 30 sekund utkání
- Signalizace diskvalifikace se zvláštním hlášením

1. Hráč v poli místo brankáře

Dosavadní možnost nahradit brankáře hráčem v poli, oblečeným do rozlišovacího dresu, je nadále plně platná.

Navíc může brankáře vystřídat plnohodnotný sedmý hráč v poli. V takovém případě však tento 7. hráč nemůže převzít funkci brankáře, nesmí tedy vstoupit do brankoviště a zaujmout pozici brankáře.

Pokud je míč ve hře a jeden ze 7 hráčů v poli vstoupí do vlastního brankoviště a zablokuje míč (nebo jednoznačně zmaří jasnou brankovou příležitost), bude nařízen 7m hod pro soupeře. Hráč bude navíc progresivně potrestán. Stejně tak bude progresivně potrestán i v případě, že družstvo se 7 hráči v poli ztratilo míč a hráč se pokouší vstupem do vlastního brankoviště získat výhodu.

Pro střídání se plně aplikují dosavadní pravidla.

Má-li družstvo hrající bez brankáře provádět hod brankáře, musí být jeden hráč z pole vystřídán za brankáře nebo za hráče v rozlišovacím dresu.

Jestliže musí být po závěrečném signálu ještě proveden volný hod proti družstvu, které hrálo bez brankáře, je bránícímu družstvu povoleno vystřídat jednoho hráče z pole za brankáře.

Tato změna se promítá do textu následujících pravidel: 2:5, 4:1, 12:2, vysvětlivka 2e, výkladové ustanovení.

2. Ošetřování zraněného hráče

V posledních několika letech jsme byli svědky nárůstu počtu situací, ve kterých hráči vyžadovali zdravotní ošetření na hrací ploše, ačkoli to nebylo nutné, s cílem takovým nesportovním chováním narušit rytmus hry a prodloužit nikoli nezbytné přerušování hry.

Tyto jevy měly a mají negativní dopad na hru a na televizní vysílání. Dosavadní zásahy rozhodčích a delegátů k zamezení nesportovního chování nebyly dostatečné pro eliminaci podobných praktik.

Nová pravidla házené obsahují následující specifická nařízení pro rozhodčí, jak musí v podobných situacích postupovat.

- a) Pokud si je rozhodčí naprosto jistý, že zraněný hráč potřebuje zdravotní ošetření na hrací ploše, nařídí okamžitě time-out a povolí vstup na hrací plochu (signalizační znaky č. 15 a 16);
- b) Hráč, který byl ošetřován na hrací ploše, musí po ošetření hřiště opustit a nesmí se znovu zapojit do hry po dobu do skončení třetího útoku svého družstva.
- c) Ve všech ostatních případech rozhodčí požádá hráče, aby vstal a absolvoval zdravotnické ošetření mimo hrací plochu, a to bez signalizace znaku č.16. Jestliže byl použit pouze znak č.15 (time-out), neznamená to, že by zraněný hráč musel opustit hřiště a následně by se nesměl po určitou dobu zapojit do hry.
- d) Hráč ošetřený mimo hřiště může znovu vstoupit na hrací plochu kdykoliv.
- e) Hráč, který nedodrží tato ustanovení, bude potrestán za nesportovní chování.
- f) Je-li hráč ošetřovaný na hřišti anebo následně čekající na střídačce na skončení 3. útoku družstva potrestán vyloučením na 2 minuty, může po skončení tohoto trestu vstoupit na hrací plochu a zapojit se do hry (bez ohledu na počet útoků).

Dále byla doplněna tato ustanovení pravidel:

- g) Po zdravotním ošetřování na hrací ploše musí ošetřený hráč opustit hřiště;
- h) Tento hráč může znovu vstoupit do hřiště až po skončení třetího útoku svého družstva;
- i) Hráč může být samozřejmě na hřišti nahrazen jiným, střídajícím hráčem;
- j) Bez ohledu na počet odehraných útoků může hráč znovu nastoupit na hřiště při zahájení 2.poločasu;
- k) Jestliže takový hráč vstoupí na hrací plochu před skončením třetího útoku vlastního družstva, bude to trestáno jako neoprávněný vstup na hřiště (chyba při střídání);
- l) Časoměřič / zapisovatel / delegát odpovídá za kontrolu počtu odehraných útoků po ošetřování na hřišti. Po třetím útoku musí časoměřič / zapisovatel / delegát vhodným způsobem informovat družstvo (například odstraněním vystavené karty s číslem příslušného hráče). Tato činnost je posuzována jako rozhodování na základě vlastního pozorování skutečnosti.
- m) Jeden útok začíná získáním držení míče ze strany družstva a končí dosažením gólu nebo ztrátou míče.
- n) Má-li družstvo míč v držení v okamžiku, kdy hráč potřebuje ošetření na hrací ploše, počítá se tento útok již jako první ze tří, kdy hráč nesmí hrát;
- o) Jen ve dvou situacích nemusí hráč po ošetření na hřišti opustit hrací plochu na dobu 3 útoků:
 - když je vyžádáno ošetření zranění na hřišti nezbytné následkem nedovoleného zákroku protihráče, který za to byl progresivně potrestán;
 - když byl brankář zasažen do hlavy při obranném zákroku a musí být ošetřen.
- p) Poté, co rozhodčí rozhodl o povolení ke vstupu dvou osob na hřiště k ošetření zraněného hráče, nemůže družstvo takové ošetření a vstup na hrací plochu odmítnout. Jestliže družstvo odmítne poskytnout ošetření na hřišti přes opakovanou výzvu, bude odpovědný vedoucí družstva progresivně potrestán.

Tato změna se promítá do textu následujících pravidel: 4:11, 18:1, celá nová vysvětlivka 8.

3. Pasivní hra

Mnozí trenéři jsou přesvědčeni, že ustanovení pravidel o pasivní hře nejsou rozhodčími aplikována jednotně, a to především po uplatnění varovného signálu. Trvale požadovali změnu, která by rozhodčí donutila používat dodatečná objektivní kritéria zaručující jednotnější interpretaci pravidel. Tyto vstupy byly jedním z podkladů pro nyní přijaté úpravy pravidel.

Současně důrazně požadujeme od rozhodčích konsistentní trestání přestupků proti pravidlům, kterých se dopouští bránící družstvo právě v situacích před a po signalizaci varování pro pasivní hru.

Pravidla 7:11 a 7:12 zůstávají plně platná a ustanovení Vysvětlivky č. 4 v částech A, B, C a v příloze E se nemění. V případech, kdy se útočící družstvo viditelně nepokouší dostat se do brankové příležitosti nebo vystřelit na branku, jsou rozhodčí plně oprávněni odpískat pasivní hru kdykoli po varovném signálu nebo i pokud varovný signál nebyl vůbec použit.

Pravidlo 17:12 a nové znění části D vysvětlivky č.4 jsou nově formulovány takto:

- a) Poté, co kterýkoli z rozhodčích ukázal varovný signál pro pasivní hru, má útočící družstvo k dispozici celkem 6 přihrávek pro přípravu střely na branku. Pokud ani po 6 přihrávkách nevystřelí, odpískají rozhodčí pasivní hru (nařídí volný hod pro družstvo soupeře).
- b) Je-li nařízen volný hod nebo vhažování pro útočící družstvo, počítání přihrávek se nepřerušuje; stejně tak při zablokování hodu bránícím družstvem.
- c) Jestliže pokus o přihrávku nemůže být uskutečněn kvůli potrestanému faulu ze strany obránce, není daná akce považována za přihrávku. Stejně se postupuje, je-li pokus o přihrávku sražen obráncem za postranní čáru nebo za brankovou-autovou čáru, případně je obráncem zblokován pokus o střelu.

Rozhodnutí rozhodčích o počtu přihrávek je vždy rozhodnutím učiněným na základě pozorování skutečnosti ze strany rozhodčích.

Pokud se bránící družstvo pokouší přerušit sekvenci přihrávek útočníků spácháním přestupku odpovídajícího pravidlu 8:3, musí být takové jednání progresivně potrestáno.

V případě, že se bránící družstvo dopustí faulu po 6 přihrávkách a toto porušení pravidel vede k nařízení volného hodu pro útočící družstvo, je útočícímu družstvu poskytnuta jedna další přihrávka k dokončení útoku – vedle možnosti přímé střely z volného hodu. Stejně se postupuje v případě vhažování. Bude-li střela provedená po 6. přihrávce zblokována obráncem a míč se odrazí zpět k útočnickovi, má družstvo možnost dokončení útoku s využitím jedné dodatečné přihrávky.

Tato změna se promítá do textu následujících pravidel:

7:12, vysvětlivka 4D, příloha 3 k výkladovým ustanovením.

4. Posledních 30 sekund

Od změny pravidel v roce 2005 byly případy nespportovního chování (například bránění v provedení výhozu) nebo vážné fauly v průběhu poslední minuty utkání trestány podle zvláštních ustanovení. Hráč byl diskvalifikován a rozhodčí museli podat zvláštní zprávu řídicím orgánům, s následkem zastavení činnosti hráče ve většině případů. Přes tato opatření bylo úspěchu dosaženo jen zčásti.

Hráči (i družstva) byli často připraveni podstoupit riziko zastavení činnosti pro zabránění vzniku brankové příležitosti, díky které by soupeř mohl vyrovnat nebo zvítězit v utkání.

Při zachování náležitostí a kritérií pravidel 8:10c a 8:10d byla ustanovení umožňující dostatečně trestat tyto vážné přestupky upravena takto:

- a) Namísto diskvalifikace se zvláštní zprávou bude hráč nebo funkcionář, který spáchal takový přestupek, potrestán prostou diskvalifikací bez hlášení. Navíc však bude nařízen 7m hod pro družstvo soupeře;
- b) Diskvalifikace se zvláštním hlášením se uděluje podle pravidel 8:10c a 8:10d pouze tehdy, pokud rozhodčí shledají přestupek zvláště závažným porušením pravidel 8:6 nebo 8:10a-b;
- c) Časové období pro uplatnění těchto speciálních ustanovení (dříve poslední minuta utkání) je nyní zkrácen na posledních 30 sekund utkání. Rozhoduje, zda samotný přestupek byl spáchán v průběhu posledních 30 sekund utkání nebo současně se závěrečným signálem.

Protože náležitosti a kritéria v pravidlech 8:10c a 8:10d zůstávají beze změny, nemění se ani situace pro aplikaci těchto opatření.

Pokud je míč mimo hru (pravidlo 8:10c), bude bránění nebo zdržování provedení výhozu, volného hodu, vhazování nebo hodu brankáře během posledních 30 sekund utkání potrestáno diskvalifikací a 7m hodem. To se vztahuje na všechny druhy zákroků, například držení protihráče, neoprávněné bránění rozehrávajícího hráče, bránění hráči v přihrávce, přerušování přihrávky k rozehrávajícímu hráči, nevydání míče po odpískání. Toto pravidlo se uplatní také v případech přerušování hry kvůli špatnému střídání bránícího družstva se zabráněním nebo zdržením provedení hodu.

Pokud je míč ve hře (pravidlo 8:10d) a útočícímu týmu je během posledních 30 sekund utkání zabráněno dostat se do brankové příležitosti spácháním faulu odpovídajícího pravidlům 8:5 nebo 8:6 (diskvalifikace), bude hráč, který se provinil, diskvalifikován. Navíc bude nařízen 7m hod pro útočící družstvo. Toto pravidlo nesmí být použito v případě, že hráč byl faulován způsobem, který vyžaduje potrestání jen vyloučením na 2 minuty a nařízením volného hodu.

Při potrestání těchto přestupků musí rozhodčí vzít podle pravidel v úvahu následující varianty:

- pokud faulovaný hráč přes provinění soupeře dokáže vstřelit branku, bude faulující hráč diskvalifikován, ale žádný 7m hod nařízen nebude;
- pokud se faulovanému hráči i přes provinění soupeře podaří přihrát míč spoluhráči, vyčkají rozhodčí na další průběh akce. Faulující hráč bude v každém případě diskvalifikován;
 - o pokud tento spoluhráč vstřelí gól, tak gól platí a nebude nařízen 7m hod;
 - o pokud spoluhráč zpracoval přihrávku od faulovaného hráče a přihrál míč dalšímu spoluhráči, rozhodčí ihned přeruší hru a nařídí 7m hod;
- pokud útočící družstvo v této situaci nemůže vstřelit branku, bude faulující hráč diskvalifikován a bude nařízen 7m hod pro útočící družstvo.

V těchto případech není 7m nařizován za zmaření jasné brankové příležitosti, ale jako dodatečný trest za hrubé porušení pravidel 8:5 nebo 8:6 v průběhu posledních 30 sekund utkání.

Podobně budou výše uvedená ustanovení uplatněna, pokud se funkcionář družstva během posledních 30 sekund utkání dopustí mimořádného nespportovního chování odpovídajícího pravidlům 8:10a nebo 8:10b(i); může jít např. o vyhrožování, urážky nebo zásah do hry na hrací ploše nebo z prostoru pro střídání.

Dojde-li ke srážce brankáře s protihráčem mimo brankoviště při rychlém protiútku během posledních 30 vteřin utkání, bude 7m hod nařízen na základě komentáře k pravidlu 8:5, poslední odstavec. Pokud se brankář v takové situaci dopustí přestupku odpovídajícího pravidlu 8:6, bude vždy nařízen 7m hod.

Tato změna se promítá do textu následujících pravidel:

8:6, komentář; 8:10c; 8:10d; 14:1d; výkladová ustanovení.

5. Signalizace diskvalifikace se zvláštním hlášením - modrá karta

Bohužel často nebylo po diskvalifikaci během utkání dostatečně zřejmé ani družstvům, ani pro média a diváky, jestli rozhodčí udělili prostou diskvalifikaci (bez dalšího vlivu na následující utkání) nebo diskvalifikaci se zvláštní zprávou (tedy s následným disciplinárním řízením).

Změna pravidel proto přináší jasnější řešení pro tyto případy:

Diskvalifikace se uděluje ukázáním červené karty. Jestliže rozhodčí poté ukáže hráči nebo funkcionáři ještě modrou kartu, musí rozhodčí podat zvláštní písemnou zprávu řídicímu orgánu dané soutěže. Modrá karta znamená dodatečnou informaci.

Tato změna se promítá do textu pravidel 16:7, 16:8 a upravuje signalizační znak 13.